

Els nostres reportatges

HOMES DE DEMÀ

Hem tingut ocasió de conèixer un noi de Santander. És prim, bru, més aviat baix pels seus catorze anys, de rostre intel·ligent, fill d'obrers. Quan l'evacuació de la ciutat davant la imminent entrada de les tropes italianes, previ el consentiment patern, sortí amb una família veïna, camí de França.

Ara ha vingut a Barcelona per tal de recollir unes germanetes que hom li ha dit es troben acoïdes—con tantes d'altres—a la nostra ciutat. En fer averiguacions que li permetessin reeixir en la finalitat de la seva vinguda, recull indicis de què les nenes es troben a Solsona, i decidit, vol emprendre de nou el camí. Però hom li priva recomençar de nou la via de penyalitats, sense emparni seguretat d'èxit. Les Autoritats Municipals tenen cura de vetllar pel nostre homenet, ingressant-lo en un dels establiments dedicats als orfes de la guerra, tot encarregant-se d'averiguar pel seu compte, el que hi ha de cert en l'afer de les germanetes.

—Ets valent—li diem—, atrevint-te a portar a cap, sol i sense mitjans, un tan llarg viatge.

—Es del tot precís per mi retrobar les meves germanes—diu—. Tots els altres han quedat a l'altra banda.

I ens explica com abans hem referit, la seva sortida de Santander vers el país veí.

—Què en saps, doncs, dels altres?

—El pare i les altres noies deuen éssers presoners, perquè no han respost a les diverses cartes que vaig adreçar-los-hi des de França. Aquella gent, les cartes destinades als presoners, les estripen... En quant als meus germans, tinc la seguretat de què no viuen.

Ho diu sense una llàgrima, amb retinguda emoció, amb la mirada d'un home prematur que reviu escenes passades que ni suggereixen d'altres. Els éssers estimats, els que haurien de vetllar per ell no poden fer-ho. Ven els uns sofrint les infinites tortures de les presons feixistes; els altres han mort; no

li consta com ni a on, però no en té el més petit dubte. Eren obrers, i per damunt de tot, soldats de la llibertat, dues condicions que no perdonen els traïdors.

El que més impressió ens féu, de la seva actitud, fou la sobrietat d'expressió, de parla i de gest. Sobrietat que no enclou recel ni falta de sentiment, ans bé, en contestar ràpidament i concisa al que hom li pregunta, dona la impressió de què sap molt bé el que diu i el que sent. Admiració pels seus, i més que odi, menyspreu pels enemics, convertits en botxins dels seus pares i germans.

Sense dir-ho es desprèn d'ell la seva increbantable decisió de seguir les petjades i l'exemple dels desapareguts, i més que venjar-los, acabar i coronar l'ideal que ells perseguiren i defensaren.

En coneixem molts d'altres com aquest noi i són a milers els que a les dues Espanyes viuen i nodreixen semblants sentiments. Són els homes del demà, els que després de nosaltres han de culminar l'obra tot just iniciada. Els qui sense esperit de venjança, però sense oblidar, dirigiran i vetllaran la reconstrucció de la Pàtria. Els qui de la dolor dels seus primers anys, veuran el fruit madur i podran parlar als seus fills dels fets actuals, dels grans sacrificis de les grans gestes dels seus avis, que la perspectiva del temps farà aparèixer netes dels errors, perdonables ja avui, en gràcia a les circumstàncies, insignificants demà davant la grandesa de l'obra portada a cap, que no representarà res menys que la restauració i renovació de tots els pobles ibèrics, sota el signe del progrés, de la llibertat i de la comprensió mútues. Són els futurs artisans amb què compten els nostres governants d'avui, els homes de visió ampla, expressada magistralment en parlaments que viuen i viuran sempre més en la nostra memòria.

GENIS GORASTELL

LA MORT

(Ve de la segona plana)

II

LLEIS FÍSQUES VULGARMENT CONSIDERADES FORCES ANÍMIQUES

I tornant al pla de les coses humanes, de la vida quotidiana i de les meditacions que ens concedeixen com a do diví el de l'abstracció, pel qual l'home quant més humil i més insignificant es reconeix més s'enlaira, com digué el Mestre de Natzaret, veurem que si portem els nostres limitats coneixements científics a l'ajut de les nostres meditacions, veurem que es fa llum a la nostra ment, que les tenebres van esvaint-se més i més i que arribem a entreveure i fins i tot a veure de faiso claríssima quelcom que fins ara ens semblava vedat...

I hem arribat a la conclusió que l'ànima existeix. Que hi ha en nosaltres quelcom d'immaterial, subtilíssim i que sembla burlar-se de les nostres investigacions, però no és així, perquè els fenòmens físics i fins i tot els psicològics, degut precisament a obeir a causes anímiques són fora del camp de les recerques que hom fa prenent per base la matèria.

Sabem que hi ha una força secreta la potència de la qual no es pot mesurar, que obeeix lleis naturals i que igual que l'electricitat es manifesta principalment per l'atracció i la repulsió. Hom sent atracció per a tot el bell, per a tot el bo, per a tot ço que afalaga els nostres sentits i els nostres sentiments i hom sent repulsió per a tot ço que reconeixem

inharmònic, tant si ho és en la forma com si ho és en el sentit.

Aquest sentiment, aquesta força secreta, la tenim tots amb un desenvolupament més o menys avançat. D'algunes persones en diem que tenen sensibilitat; d'altres en diem que no tenen sentiments; d'altres en diem que tenen un esperit refinadíssim; els teòsofs en diuen un esperit avançat o evolucionat; d'un altre en diuen un esperit endarrerit, i tots sabem força bé què vol dir força espiritual.

Sabem tots força bé que la simpatia, la repulsió, la memòria, la voluntat, etc., no són producte del cervell com pretenen alguns, sinó que pel cervell es manifesten. Sabem que l'organisme humà és una màquina ultra sensible que recull amb més o menys intensitat tota mena d'impressions i que hi ha alguns éssers que tenen el do de transmetre-les amb més o menys intensitat que els altres, i no ens referim precisament a animals com el gimnot, el torpede, la serp, etc., sinó que ens referim precisament a l'home.

Sabem per experiència pròpia que manta vegada, quan hom pensa en una persona determinada i baldament sigui a grans distàncies, l'altre, també, aquell mateix instant pensa en ella. Aquest fenomen físic, aquesta transmissió del pensament, la ciència el coneix amb el nom de telepatia.

A què és degut aquest fenomen? A què és deguda aquesta transmissió del pensament? No és ni pot ésser deguda a altra cosa que a l'energia que cadascú de nosaltres porta en si i que en abstracte, en oblidar-se de si mateix,

aquesta energia, aquest fluid va, a través de l'espai, vers la persona a la qual va dirigit el nostre pensament, i aquella persona, per un fenomen físic semblant recull aquell fluid en les seves neurones que impressionen el seu cervell, i pensa també en aquell mateix instant, en la persona que li adreça aquella mena de missatge talment com si l'un fos una ràdio-emissora i l'altre una ràdio-receptora.

Quantes vegades també no hem vist que en una conversa dues persones s'interrompen ensems per a dir una mateixa paraula?... És la compenetració, diem, però no és res més el fenomen exposat. Sabem també que en reunions, assemblees, en festes religioses o cíviques de gran solemnitat, moltes persones que hi assisteixen, tot i essent indiferents a l'espectacle, acaben per entusiasmar-se i es troben, sense adonar-se'n, que el seu cor bateja a l'unison de la multitud i que es deixen portar per l'entusiasme desbordant dels allà presents.

I arribarem a la conclusió que així com els éssers tenen una ànima individual, també hi ha una ànima col·lectiva que ho arrabassa tot i contra la qual no s'hi pot res; una ànima, sí, que dona lloc a les revoltes, a les revolucions i a l'alliberament dels pobles perquè aquesta força espiritual, aquesta força física que portem dins del nostre si,

que es desborda, que travessa parets i mars, i muntanyes i que munta vers l'infinit, aquesta força que ens encamina al bé, que ens impulsa a fer justícia, a lluitar per totes les causes nobles baldament sigui, a vegades, amb greu perill o en perjudici nostre, això és l'ànima, a despit del que puguin dir els materialistes. I l'ànima no són els defectes ni els viciis, ni l'ambició, ni el desig de plaers ni el de satisfer la vanitat, no; l'ànima, com hem dit, és quelcom de subtil, un fluid subtilíssim, però pur, puríssim, que no es deixa corrompre per la matèria, que voldria sempre escapar-se del nostre cos per anar vers les regions pures de l'ideal i que si és amb nosaltres, junt amb la matèria impura, és tan sols per a servir-nos de guia, de jutge dels nostres actes, perquè esdevinguin millors, perquè quan arribi la nostra hora, l'hora tan temuda, la nostra ànima, lliure ja dels lligams que l'uneixen a la nostra vestidura carnal, pugui volar cap a regions de benaurança on no hi hagi ni malalties ni necessitats, ni privacions, ni sofriments, ni lluites fratricides, on tot sigui amor, pau i goig infinit, on, com un oasi en el desert, els fugitius d'aquesta vall de llàgrimes puguin trobar el repòs i la tranquil·litat que tenen ben merecuts després de tant d'esforç per a superar-se i per a elevar els altres.

(Seguirà)

CARNET INTERNACIONAL

Són els moments actuals molt poc propicis per a comentaris, àdhuc, pels que surten en la premsa diària, ja que amb diferència d'hores canvia el panorama i es succeeixen les notícies i comentaris contradictoris que fan aparèixer com a imminent una situació sense altra sortida que la violència, després de fer preveure minuts abans un marge a les solucions de transacció i concòrdia.

La situació a la llum de les últimes notícies i el discurs de Hitler al Palau dels Esports, publicat en les edicions d'última hora dels diaris del matí, ens fa l'efecte d'un compàs d'espera durant el qual els jugadors, acaben de comprovar les seves cartes i observen a l'adversari, disposats a emprendre la jugada definitiva, d'acord amb les seves possibilitats.

Hitler, no voldria en cap de les maneres arribar a una lluita en la que porta la probabilitat de perdre i arrossegat a la seva nació a la ruïna definitiva. Es juga, però, el seu prestigi personal en la contesa i ell no ignora que quan un home s'erigeix o és erigit en idol nacional, en conductor indiscutible de un poble, no li resulta mai permès recular davant d'altre. En tot cas ha de adoptar noves posicions, com de iniciativa pròpia i les més extravagants giragones en la seva trajectòria, han d'aparèixer com inspiracions genials de super-home.

Heus aquí les màximes dificultats del moment per al dictador. Per altra part, aquest compta amb la seguretat de què la guerra vol ésser evitada de totes passades pels governs democràtics i els pobles en general. Compta també amb l'indiscutible desig de Chamberlain i els interessos per ell representats, de guardar les espatlles i no comprometre el prestigi dels autors de les dictadures, fins al punt de provocar l'esfondrament d'uns règims, que repugnen pel seu propi país, però que aplicats als altres pobles creuen representen una defensa pels seus interessos de classe.

No hi ha dubte que avancem ràpidament vers el desenllaç de la dramàtica expectativa i que els esdeveniments es precipiten. La data del 1.º d'octubre, en què han d'aparèixer al públic aquestes ratlles, és la data que Hitler ha escollit com a termini de l'acceptació del seu famós memorandum. Ho assenyala en el parlament del dia 26, i en cas contrari diu, alliberarà als seus compatriotes de l'«opressió» de Benes.

Fins aquí la posició i propòsits del Führer. Passem ràpidament revista a la posició dels seus possibles adversaris.

Però el poble de txecoslovàquia ha reaccionat, el seu govern, nou govern nacional, ha posat el país en estat de defensa, mobilitzant un milió i mig d'homes.

El poble anglès comença a vibrar en contra de la política claudicant de l'equip governant. Els polítics de l'oposició i fins alguns dels mateixos conservadors, més identificats amb el prestigi i interès de l'Imperi, que amb els que representa Chamberlain, fan sentir i pesar la seva opinió i per fi el govern sembla ha canviat de trajectòria adoptant una fermesa, que aplicada fa tan sols uns mesos i fins unes setmanes abans, segurament podia evitar els perills indiscutibles del moment actual.

França i Rússia semblen disposades a fer honor als seus compromisos en cas de agressió per part d'Alemanya. Rumania i Iugoslàvia, hàbilment treballades per la diplomàcia, han notificat complirien els seus deures envers Txecoslovàquia, en cas de què aquesta es vegés atacada per Hungria.

El cercle a l'entorn del III Reich es va formalitzant i pel que atany a Polònia, la resposta de Praga a la seva actitud, resposta ajudada decisivament per l'enèrgica gestió de Moscou i fins i tot de Londres, sembla ha tingut benèfica influència respecte a la inadequada posició, que havien adoptat darrerament el poble i el govern polac.

En les circumstàncies exposades, el primer ministre britànic tramet un missatge personal a Hitler i Roosevelt fa una crida a les parts en litigi recomanant els mitjans pacífics de solució.

Malgrat el cinisme del dictador alemany i de la seva premsa, creiem que la crida del President dels Estats Units, farà reflexionar a l'home que té en les seves mans l'edevénidor immediat de Europa; però creiem més en l'efecte que pot produir en el seu ànim el comunicat del primer anglès, si com desitgem, fa conèixer clarament i definitiva, la decisió del poble i Govern Britànic de no prestar-se a noves claudicacions. En la seguretat de què enfront seu trobaria en bloc compacte a les forces de França, Rússia i Anglaterra, els països de la Petita Entesa i la condemna, almenys moral, de moment, de Nord Amèrica i la resta de les nacions, acceptades les altres parts del triangle famós, creiem que això farà reflexionar seriosament a Hitler i la guerra, de moment, s'evitaria. De què ho fos en definitiva, depèn de la forma en què es produeixin els governs i pobles dels països democràtics.

S. FIGUERAS